

Uitgangspunten bij een duurzaam en effectief watersysteem voor de eco-hydrologische ontwikkeling van het Landgoed Kolland

*Gespreksnotitie tbv werkbezoek 10 april ,..
en voorbereidend overleg op 27 maart 2013*

Inleiding

Kolland is een landgoed in het stroomgebied van de Kromme Rijn tussen Wijk bij Duurstede en de Utrechtse heuvelrug. Het gebied is onderdeel van een kleinschalig cultuurlandschap waar actief beheerde essenhakhoutbosjes voorkomen. Dit essenhakhout op voedselrijke kleigronden in het rivierengebied vormt een in Europees opzicht zeldzaam bostype met een grote rijkdom aan paddestoelen en epifytische mossen en korstmossen (knelpunten¹ ten aanzien van verdroging en verzuring).

Werd tot op dit moment gedacht dat het waterschap zo optimaal mogelijk de huidige en geplande verkaveling tussen natuur en landbouw binnen Kolland moest bedienen, bleek in het gesprek tussen dhr de Beaufort en de heer Beugelink (14 februari 2013) dat dit niet het belangrijkste uitgangspunt voor een ontwerp van dit watersysteem moest zijn. Een ontwerp van het watersysteem dat tegemoet komt principes als duurzaamheid, effectief beheer en onderhoud ed zou de basis moet zijn voor dit gebied. De gedachte achter dit systeem kan zijn "functie volgt peil". Dit duurzame watersysteem moet de basis vormen voor de ontwikkeling van de nog vast te leggen natuurdoeltypen voor het Natura 2000 gebied. Er zijn op termijn mogelijkheden om de landbouwkundige percelen zodanig te projecten (natuurlijk binnen grenzen) dat een optimalisatie wordt gevonden tussen natuur en de landbouwkundige bedrijfsvoering.

Een watersysteem gebaseerd op duurzaamheid en de andere genoemde principes kan een goede basis bieden voor de ontwikkeling van deze natuurdoelen. Dhr. de Beaufort verwacht dat voor mei 2013 de minister antwoord geeft op de vraag welke natuurdoeltypen gerealiseerd moeten worden binnen Kolland.

Uitgangspunten

1. Duurzaamheid voor het watersysteem voor Kolland wordt gebaseerd op:
 - a) fysieke duurzaamheid: het aanwezige geohydrologische systeem met kwelstromen van de zuidelijk gelegen Nederrijn en westelijk gelegen Utrechtse Heuvelrug
 - b) maatschappelijke duurzaamheid:
 - behoud van oppervlakte? en kwaliteit van essenhakhoutbossen binnen het landgoed Kolland
 - verwevenheid van het landgoed Kolland in een omgeving van een kleinschalig cultuurlandschap.
 - c) financiële duurzaamheid
 - effectief beheer en onderhoud.....
2. Het behoud van de landbouwkundig gebruik binnen het landgoed wordt ingepast binnen de principes van duurzaamheid. De huidige ligging en bedrijfsstructuur zijn hierin niet leidend.

¹ Oorzaken knelpunten:

1. binnen het landgoed zijn natuur en landbouw met elkaar verweven. Beide functies hebben andere waterhuishoudkundige vereisten;
2. het in potentie aanwezige (basische) grondwater wordt afgevangen door de drainerende werking van watergang die door de deklaag snijden;
3. door stagnatie in de afvoer van regenwater ontstaat een (zure) regenwaterlens die de kwel vanuit de ondergrond wegdukt.

3. Het watersysteem mag geen beperkende factor zijn voor een gezonde en economisch rendabele agrarische bedrijfsvoering.
4. Uitgangspunten waterbeheersing
 - Het waterschap hanteert in de Ameronger wetring een maximale waterstand van N.A.P. 3.83 meter. Bij een tekort aan water zakt deze waterstand uit. Tijdens een natte periode kan de waterstand in de bovenloop tot 0,50 meter oplopen.
 - Gewenste (grond)waterstanden voor landbouwpercelen:

oppervlaktewaterstand wintersituatie (drooglegging):	80 cm – maaiveld
oppervlaktewaterstand zomersituatie (drooglegging):	60 cm – maaiveld
 - Gewenste (grond)waterstanden voor het Essenhakhout:

grondwaterstand <u>wintersituatie</u> :	0 - 20 cm – maaiveld
---	----------------------
 - Gewenste (grond)waterstanden Essen - Iepenbos

grondwaterstand <u>voorjaarsituatie</u> :	40 cm – maaiveld
---	------------------
 - Gewenste (grond)waterstanden Elzenrijk Essen - Iepenbos

grondwaterstand <u>voorjaarsituatie</u> :	25 cm – maaiveld + kalkrijke kwel
---	--------------------------------------
 - Gewenste (grond)waterstanden Eiken - Haagbeukenbos

grondwaterstand <u>voorjaarsituatie</u> :	40 - 60 cm – maaiveld
---	-----------------------
 - Gewenste (grond)waterstanden Beuken - Eikenbos

grondwaterstand <u>voorjaarsituatie</u> :	40 - 60 cm – maaiveld
---	-----------------------

Uitvoeringsstrategie

1. Onderscheid in hoofdzones op basis van de uitgangspunten van fysieke en maatschappelijke duurzaamheid

Zone a : “functie volgt peil”.

➤ “Functie volgt peil” wordt ingevuld door middel van flexibele peilbeheer/natuurlijk peilbeheer. Hierbij fluctueert het peil met natuurlijke schommelingen (s’ winters hoog/zomers laag).

➤ De waterbeheersing wordt aangepast en afgestemd op het behoud en herstel van het Essenhakhout. De Essenhakhout percelen krijgen een zomer- en winterpeil dat is afgestemd op het na te streven bostype. In de winterperiode wordt de waterstand ingesteld op 0,20 meter onder de gemiddelde maaiveldhoogte.

Het in te stellen voorjaarspeil is afhankelijk van de mate waarin de kwelstroom de wortelzone bereikt.

Dit is niet met het hydrologisch model te bepalen. Het model berekent wel grondwaterstanden en of de stroming opwaarts (kwelflux) of neerwaarts (inzijging) is gericht. Of door de capillaire nalevering dit diepere grondwater ook daadwerkelijk de wortelzone bereikt is niet te berekenen. Hiervoor moet een aanname worden gedaan, of een kweldruk (in mm/dag) worden gehanteerd

Als wel aannemelijk is dat het (basische) grondwater tot in de wortelzone kan doordringen, wordt de in te stellen zomerwaterstand (proefondervindelijk) bepaald aan de hand van de maximale stijghoogte van het grondwater.

Als niet aannemelijk is dat het (basische) grondwater tot in de wortelzone doordringt, wordt per deelgebied de in te stellen zomerwaterstand bepaald. Dit is een compromis tussen voldoende afvoer van de (zure) regenwaterlens en het voorkomen van verdroging.

➤ Voor de deze zone liggende agrarische percelen worden ook de principes van flexibel peilbeheer toegepast. Dit houdt in dat voor deze landbouwgronden de grondwaterpeilen in de winter tot in het maaiveld kunnen staan en zomers uitzakken. Voor de zomersituatie wordt gestreefd naar -60 cm –maaiveld. Wellicht dat voor sommige landbouwpercelen ook in de wintersituatie nog een optimalisatie voor de agrarische bedrijfsvoering mogelijk is, maar dit kan alleen in geval aan alle andere duurzaamheidprincipes voldaan kan worden.

Zone b : daar waar mogelijk “functie volgt peil”.

➤ “Functie volgt peil” wordt zo veel mogelijk ingevuld. Dit geldt zowel voor de natuur als de landbouwkundige functies zie zone a. Ook het in te stellen voorjaarspeil is afhankelijk van de mate waarin de kwelstroom de wortelzone bereikt. Het verschil met zone a. is dat de natuurfunctie hier ook gericht is op het Eiken/Beuken bos. Voor dit type natuur is de hoge grondwaterstand in de winter minder cruciaal, waardoor hier meer dan in zone a op de landbouwkundige functie ingespeeld kan worden.

Zone c : “peil volgt functie”.

➤ “Peil volgt functie”. Typerend in deze zone is dat het peil s’ winters laag is en zomers hoog (focus agrarische functie). Aan de functie natuur kan tegemoet worden gekomen door toepassen van het tweede punt binnen de uitvoeringsstrategie.

Het streven is om, op basis van functie en hoogteligging, grote peilgebieden in te stellen. De in de stellen waterstanden worden geregeld met stuwen.

2. Scheiden natuur- en landbouwfunctie

De natuurpercelen en de landbouwpercelen krijgen een op de functie afgestemd peilregime. De onderscheiden functie hebben verschillen gewenste waterhuishoudkundige regimes. Om deze reden worden de functies binnen de geformuleerde duurzaamheidprincipes daar waar noodzakelijk geïsoleerd.

Het uitgangspunt is dat in de scheisloten deze waterstand voor het agrarische gebruik wordt ingesteld (of zullen we dat doen afhankelijk van de zone, zone a: scheisloot waterstand natuurlijke functie, zone b en c scheisloot waterstand agrarische functie). Uit het hydrologische model² moet blijken wat de invloed van dit uitgangspunt is niet strijdig is met het naastgelegen natuurgebied.

Op de randvlakken tussen landbouw en natuur kan vernatting / verdroging optreden. Uit het hydrologische model moet blijken wat de invloedsfeer en eventuele nadelige gevolgen voor beide functies is.

3. Drainerende werking watergangen

Door de deklaag snijdende watergangen verlagen de grondwaterstand in de natuurgebieden. Alle drainerende watergangen binnen de natuurgebieden worden beleemd of voorzien van een kleibekleding die minimaal 0,30 m dik is. Hierbij wordt gestreefd naar een waterdiepte van 0,50 meter. Door middel van veldboringen wordt de noodzaak bepaald.

4. Onderhoud watergangen

Overtollig (regen)water moet worden afgevoerd om vernatting van de landbouwpercelen te voorkomen en de (zure) regenwaterlens af te voeren. De watervoerende watergangen moeten hiervoor de vereiste afmetingen en

² Er wordt een AGOR-model voor het gebied Kolland gebouwd met de meest recente maaiveldhoogten en waterpeilen (gebruik makend van het AHN2). Dit model wordt gevalideerd met behulp van de data uit de peilbuizen. Het model wordt gebruikt om de effecten van aanpassingen in de waterbeheersing te bepalen.

onderhoudstoestand hebben. Hierdoor kan overtollig water snel worden afgevoerd op de Amerongerwetering. De belangrijke afvoerende watergangen worden schoon gehouden om geen extra opstuwing te genereren en de (zure) regenwaterlens af te voeren.

Na aanpassing van het watersysteem is het van belang dat er afspraken worden gemaakt over het beheer en onderhoud van de kunstwerken en watergangen. Het uitgangspunt is dat het waterschap verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de stuwen. Landgoed Kolland BV is verantwoordelijk voor het onderhoud van de watergang binnen het landgoed. Het waterschap ziet jaarlijks toe op de onderhoudstoestand van de belangrijke waterafvoerende watergang.

BIJLAGE 3

Aanbiedingsnota Bestuurlijk Overleg

Datum: 10 oktober 2012

Onderwerp: Kostenoverzicht Natura 2000 en PAS

Redacteur:

Met deze notitie geven provincies inzicht de kosten voor uitvoering van de minimaal noodzakelijke maatregelen voor Natura 2000 beheerplannen, inclusief PAS. De tabellen met het kostenoverzicht treft u aan in **bijlage A**.

Doel van de bespreking:

In het bestuurlijk overleg tussen rijk, provincies en waterschappen van 12 december 2011 werd afgesproken dat provincies de maatregelen per gebied in beeld brengen. Provincies hebben het IPO de opdracht gegeven deze inventarisatie uit te voeren. Daartoe heeft het IPO, via het interbestuurlijke projectleidersoverleg Natura 2000, een uitvraag uitgezet. Alle voortouwnemers, van zowel rijk als provincies, hebben aan deze vraag gehoor gegeven. Middels een collegiale toetsdag en een audit onder leiding van 's de opgave verder verscherpt. Het resultaat van dit proces treft u aan in bijlage 1.

Aan het bestuurlijk overleg wordt gevraagd de cijfers vast te stellen als uitgangspunt voor het vervolgproces.

Ook wordt gevraagd de dekkingsmogelijkheden van de verschillende kostenposten te bespreken. Welke voorwaarden en aandachtspunten moeten in het proces richting een financieel akkoord voorop staan? Lijkt een financieel akkoord op hoofdlijnen over de uitvoering van de PAS in december 2012 haalbaar?

Toelichting:

Hoewel de Waterschappen betrokken zijn geweest bij het tot stand komen van deze cijfers heeft dat zich in de regel beperkt tot medewerkersniveau. De bestuurlijke haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de maatregelen is, enkele uitzonderingen daargelaten, niet getoetst.

In hoeverre via grond-voor-grond de taakstelling voor verwerving en inrichting gedekt kan worden blijkt na analyse van het advies van de externe commissie. Het advies laat een tekort zien. Medio 2013 kan de analyse per provincie worden gemaakt en dan wordt ook duidelijk in hoeverre er synergieverlies optreedt op de KRW door herijking van het natuurbesluit.

De projectleiders Natura 2000 constateren dat maatregelen zich niet altijd even goed laten onderverdelen in categorieën. Met name 'effectgerichte maatregelen', 'herinrichting bestaande natuur' en 'hydrologie' vertonen enige mate van overlap. Verder aanscherpen van definities zal niet tot meer duidelijkheid leiden, zo concluderen de projectleiders. Bij verder gebruik van de cijfers zal daar rekening mee moeten worden gehouden. Bij voorkeur wordt dekking van deze drie categorieën integraal gezocht.

Bij de inventarisatie werd de opdracht gegeven om in de eerste beheerplanperiode uit te gaan van behoud van kwaliteit, en eventuele verbeterdoelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten zo veel als mogelijk in beheerplanperiode 2 en 3 te realiseren.

Bijlage A

Onderwerp: Kostenoverzicht Natura 2000 en PAS

Tabellen

Kosten/jaar Beheerplan 1	Hydrologie gedekt	Hydrologie Ongedekt	Inrichting Natuur	Bron	Effect	M&O	Overig
Fryslân	297.000	1.221.000	71.000	0	663.000	305.000	34.000
Groningen	211.000	142.000	0	0	37.000	120.000	667.000
Drenthe	1.000	4.954.000	333.000	210.000	1.571.000	534.000	1.682.000
Overijssel	1.518.000	5.190.000	3.897.000	0	2.673.000	327.000	47.000
Gelderland	695.000	2.036.000	3.049.000	0	1.838.000	25.000	16.000
Utrecht	352.000	270.000	218.000	2.000	268.000	87.000	377.000
Flevoland	0	105.000	921.000	0	0	0	0
Noord-Holland	1.011.000	1.194.000	1.167.000	126.000	1.672.000	111.000	847.000
Zuid-Holland	0	2.027.000	55.000	834.000	2.229.000	79.000	17.000
Noord Brabant	1.532.000	3.944.000	4.703.000	4.194.000*	2.595.000	39.000	605.000
Limburg	2.000	3.676.000	415.000	4.697.000	3.241.000	286.000	633.000
Zeeland	0	0	0	0	129.000	17.000	0
Rijkswaterstaat	1.434.000	0	234.000	0	707.000	240.000	1.032.000
Totaal	7.050.000	24.753.000	15.059.000	10.061.000*	17.618.000	2.165.000	5.953.000

Kosten / jaar Beheerplan 2+3	Hydrologie gedekt	Hydrologie Ongedekt	Inrichting Natuur	Bron	Effect	M&O	Overig
Fryslân	634.000	1.119.000	116.000	228.000	72.000	50.000	390.000
Groningen	0	0	0	0	84.000	55.000	500.000
Drenthe	0	1.866.000	14.000	0	1.379.000	64.000	284.000
Overijssel	0	435.000	4.039.000	0	1.486.000	10.000	5.000
Gelderland	0	0	981.000	0	1.596.000	0	167.000
Utrecht	0	393.000	39.000	0	249.000	0	0
Flevoland	0	0	0	0	0	0	0
Noord-Holland	0	1.590.000	910.000	299.000	847.000	23.000	158.000
Zuid-Holland	0	1.000	17.000	834.000	2.411.000	25.000	9.000
Noord Brabant	125.000	8.253.000	2.819.000	91.000*	1.631.000	2.000	600.000
Limburg	0	1.229.000	393.000	2.018.000	4.442.000	0	292.000
Zeeland	0	334.000	0	0	156.000	17.000	0
Rijkswaterstaat	0	0	355.000	0	188.000	130.000	520.000
Totaal	759.000	15.220.000	9.683.000	3.470.000*	14.541.000	376.000	2.925.000

*De provincie Noord-Brabant onderzoekt nog in hoeverre kosten voor sanering piekbelasters getemporiseerd kunnen worden van beheerplan 1 naar beheerplan 2 en 3. De resultaten van dit onderzoek kunnen ter vergadering worden megedeeld.

BIJLAGE 7

Aanbiedingsnota Bestuurlijk Overleg

Datum: 10 oktober 2012

Onderwerp: Nadere uitwerking 120 mln voor robuuste natuurgebieden

Redacteur:

In het begrotingsakkoord 2013 is 120 mln opgenomen voor afronden en inrichten van robuuste natuurgebieden. Het begrotingsakkoord noemt een aantal randvoorwaarden en criteria waaraan ingediende projecten moeten voldoen en geeft aan dat het rijk - na beoordeling van de projecten door deskundigen - de middelen verdeelt. Initiatiefnemers dienen projecten in bij een door rijk en provincies gezamenlijk ontwikkeld uitvoeringsprogramma.

Dit beleidskader is uitgewerkt in een EL&I-subsidieregeling waarmee bedrijven, particulieren, TBO's, provincies, gemeenten, waterschappen, SBB/BBL natuurontwikkelingsprojecten kunnen indienen. De randvoorwaarden en criteria uit het begrotingsakkoord zijn door rijk en provincies nader uitgewerkt. Immers, met het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur zijn de provincies verantwoordelijk geworden voor de realisatie van de herijkte EHS. Ter besluitvorming ligt voor: de hoofdlijnen van de regeling, de uitwerking van randvoorwaarden en criteria, de procedure voor het aanwijzen van deskundigen en communicatie.

1. Hoofdlijnen van de subsidieregeling

De EL&I-subsidieregeling wordt breed opengesteld. De reikwijdte van de regeling sluit aan bij de provinciale Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL; inrichtingsmaatregelen en functieverandering). Alleen projecten tussen 0,5 en 15 mln € worden in behandeling genomen. Het gaat om snel te realiseren projecten (binnen 4 jaar gereed) en met substantiële cofinanciering door indieners (minimaal 20 %).

In de toelichting op de regeling wordt opgenomen dat projecten moeten worden afgestemd met provincies in verband met de provinciale verantwoordelijkheid voor gebiedsgericht- en natuurbeleid. Verder zijn de criteria in overleg met provincies uitgewerkt.

-> Beslispunt: Bent u akkoord met de hoofdlijnen van de regeling?

2. Uitwerking randvoorwaarden en criteria

Het begrotingsakkoord beschrijft enkele randvoorwaarden en criteria. Deze zijn in overleg tussen EL&I en IPO/Vitaal Platteland nader geduid. Het heeft geleid tot enkele randvoorwaarden die in de regeling worden opgenomen en zes criteria waarop projecten aanvullend worden beoordeeld en gerangschikt (zie onderdeel B van de toelichting).

-> Beslispunt: Bent u akkoord met de uitwerking van randvoorwaarden en criteria?

Op één aspect lijkt de wens van provincies niet in overeenstemming te zijn met de intenties van het begrotingsakkoord: een spreiding van goedgekeurde projecten over alle provincies. Het begrotingsakkoord stelt het beoordelen van projecten op de genoemde criteria centraal. Aan u worden twee opties voorgelegd:

A: Toekenning vindt alleen plaats op basis van de beoordeling van projecten en de rangschikking die daaruit voortvloeit.

-> *Motivatie: Hierdoor wordt het belastinggeld besteedt aan de projecten die het grootste*

gewenste en maatschappelijk effect hebben. Dit draagt bij aan innovatie in het natuurbeleid.

B: Toekenning vindt in eerste instantie plaats op basis van de beoordeling van projecten en de rangschikking die daaruit voortvloeit, tenzij uit de rangschikking blijkt dat er een ongewenste onevenredige spreiding is over landsdelen en/of ingediende partijen (mede-overheden, TBO's, particulieren). In dat geval kan de Staatssecretaris van de rangschikking afwijken.

-> Motivatie: Voorkómen dat maatschappelijk of bestuurlijk draagvlak en samenwerking tussen partijen in het natuurbeleid wordt gefrustreerd.

-> Beslispunt: keuze voor optie A (geen spreiding) of B (wel spreiding mogelijk maken)?

3. Procedure aanwijzen externe deskundigen

De projecten worden beoordeeld en gerangschikt door externe deskundigen. Er zijn nog geen deskundigen benaderd. Voorgesteld wordt om de aanwijzing en benoeming van deskundigen op ambtelijk niveau tussen EL&I en IPO te regelen.

-> Beslispunt: Bent u akkoord met voorstel voor benoeming van deskundigen op ambtelijke niveau?

4. Communicatie

Om snel tot uitvoering te komen, is het belangrijk om potentiële indieners zo vroeg mogelijk te informeren over de aanstaande regeling, omdat de regeling slechts een maand opengesteld wordt en de voorbereiding meer tijd vraagt. Voorgesteld wordt om dit, aanvullend op informele gesprekken die op bestuurlijk en ambtelijk niveau kunnen plaatsvinden, vorm te geven met een persbericht, informatieblad en een informatiebijeenkomst voorafgaande aan de publicatie en openstelling van de regeling. In verband met de gewenste afstemming tussen indieners en provinciaal beleid, is het van belang dat er per provincie een contactpersoon wordt aangewezen.

-> Beslispunt: Bent u akkoord met

- concept informatieblad,
- actief door gedeputeerden benaderen van relevante partijen
- het aanwijzen van provinciale contactpersonen?

Toelichting = Concept Informatieblad:
Nadere uitwerking 120 mln voor robuuste natuurgebieden

A: Hoofdpijnen van de regeling

De subsidieregeling wordt een onderdeel van de Regeling LNV subsidies. De DAEB-beschikking (Diensten Algemeen Economisch Belang) (2012/21/EU) lijkt vooralsnog een geschikt instrument als staatssteunkader..

De regeling wordt opengesteld voor private partijen en particulieren, provincies, gemeenten, waterschappen en ZBO's (bv SBB), of samenwerkingsverbanden van deze partijen.

De regeling wordt opengesteld voor projecten met inrichtingsmaatregelen en/of functieverandering en is daarmee in overeenstemming met de reikwijdte van de (provinciale) Subsidieregeling Kwaliteitimpuls Natuur en Landschap.

Om de uitvoeringslast te beperken en om ervoor zorg te dragen dat alleen projecten met voldoende schaalgrootte (een van de criteria uit het begrotingsakkoord) worden ingediend, dient het gevraagde subsidie-bedrag minimaal 0,5 mln te zijn. Dit komt ongeveer overeen met de functieverandering en inrichting van 10 ha agrarisch gebied.

Een maximum bedrag van 15 mln voorkomt daarnaast dat één of twee projecten alles opslokken en daarmee mogelijk veel andere partijen teleurstellen.

Het percentage cofinanciering bedraagt minimaal 20%. Een minimaal cofinancieringspercentage draagt zorg voor voldoende betrokkenheid van de aanvrager.

De projecten moeten voldoen aan randvoorwaarden uit het begrotingsakkoord en worden door externe deskundigen beoordeeld en gerangschikt op criteria van het begrotingsakkoord. In de regeling worden de uitgewerkte randvoorwaarden en criteria opgenomen (zie B).

Aan de criteria wordt door de Staatssecretaris een weegfactor toegekend. Dit geeft de mogelijkheid om criteria die momenteel beleidsmatig het belangrijkste zijn, zwaarder te laten meetellen waardoor projecten die voldoen aan die criteria een grotere kans maken op gunstige eindrangschikking. De hoogst scorende projecten, passend binnen het subsidieplafond, worden voorgedragen aan de Staatssecretaris voor definitieve besluitvorming.

De regeling wordt één maand opengesteld om zo snel mogelijk in 2013 te kunnen starten.

Dienst Regelingen faciliteert de openstelling van de regeling, het beoordelingsproces, gunning, vaststelling etc..¹ De uitvoeringskosten worden uit de 120 mln gedekt.

Tijdpad/planning

Oktober

Informele vooraankondiging.

November

Informatiebijeenkomst

Publicatie van regeling.

December

Openstelling van regeling (onder voorbehoud begrotingsbehandeling!).

Januari

Beoordeling en rangschikking van de projecten.

¹ Voor projecten die door medeoverheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn ingediend én gehonoreerd, is het voornemen het budget via een specifieke uitkering toe te kennen aan de betreffende medeoverheid. Dit is afhankelijk van de voorwaarden van de DAEB beschikking en vraagt nader overleg met BZK. De medeoverheid wordt daarmee verantwoordelijk voor controle op voortgang en verantwoording. Voor projecten die door particulieren zijn ingediend en gehonoreerd, is Dienst Regelingen de instantie die toeziet op betaling, verantwoording, afrekening etc..

B: Uitwerking randvoorwaarden en criteria uit begrotingsakkoord 2013

Het begrotingsakkoord 2013 noemt de volgende randvoorwaarden en criteria:

- *samen met ondernemers en burgers*
- *geïntegreerde gebiedsgerichte natuurontwikkeling (bv water)*
- *snelle realisatie,*
- *grote ecologische waarde,*
- *relevantie in kader van realisatie EHS,*
- *aansprekende gebieden,*
- *behoorlijke schaalgrootte*
- *cofinanciering van andere partijen.*

Deze randvoorwaarden en criteria zijn hieronder verder uitgewerkt.

Samen met ondernemers en burgers

Betrokkenheid van ondernemers is belangrijk om de kansen die natuur voor ondernemers biedt en andersom zichtbaar te maken. Tevens belangrijk om zichtbaar te maken dat ook natuurinvesteringen investeringen in banen en werkgelegenheid zijn. Projecten waarbij ondernemers financieel bijdragen of mede-opdrachtgever zijn en/of die leiden tot blijvende werkgelegenheid in de regio, scoren hoger.

Natuur moet aansluiten bij de wensen van de burgers in de regio. Naarmate de belevingswaarde van het natuurgebied toeneemt na afronding van het project, neemt ook de waardering van het project toe. Ook de mate waarin burgers uit de regio zijn betrokken bij de opstelling van het project, verhoogt de waardering van het project.

Geïntegreerde gebiedsgerichte natuurontwikkeling (bv water)

Provincies toetsen of het project past en/of niet strijdig is met provinciaal beleid. Het betreft hier een procedurele toets, waarbij bekeken wordt of het project past binnen het provinciale gebiedsgerichte beleid. Het betreft geen inhoudelijke toets van de kwaliteit van het project. In de toelichting op de regeling wordt verwezen naar het provinciaal gebiedsgericht beleid.

Verder geldt dat naarmate projecten meerdere maatschappelijke functies combineren (bv waterveiligheid) hoger scoren.

Snelle realisatie

In de regeling wordt opgenomen dat projecten binnen 4 jaar moeten worden afgerond. Deze periode zorgt ervoor dat projecten binnen de komende kabinetsperiode tot afronding komen. Dat is sneller dan bv de maximale projectduur van de huidige Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) (6 jaar).

Naarmate de zekerheid toeneemt waarmee een project binnen 4 jaar ook daadwerkelijk kan worden afgerond, scoort het hoger. Zo zullen projecten waarbij de grond al in eigendom is van de aanvrager en/of waarbij vergunningen reeds zijn afgegeven, met meer zekerheid worden afgerond dan projecten waarbij dat niet het geval is.

Grote ecologische waarde

Naarmate projecten kunnen aantonen dat ze meer bijdragen aan de realisatie van de internationale verplichtingen en afspraken inzake biodiversiteit worden ze hoger gerangschikt. Bijvoorbeeld doordat de duurzame instandhouding van (meer) soorten uit de Vogel- en habitatrichtlijn (VHR) en habitats met de inrichtingsmaatregelen worden verbeterd, hetzij in het projectgebied hetzij door doorwerking in omringende of aangrenzende natuurgebieden (waardoor er bv een grotere ecologische eenheid ontstaat).

Relevantie in kader van realisatie EHS

Provincies toetsen of het project past en/of niet strijdig is met provinciaal beleid. Het betreft hier een procedurele toets waarbij bekeken wordt of het project past binnen het provinciale natuurbeleid. Het betreft geen inhoudelijke toets van de kwaliteit van het project. In de toelichting wordt verwezen naar het provinciaal natuurbeleidsplan.

Aansprekende gebieden

Projecten die natuurgebieden versterken met internationale en nationale allure en bekendheid en een ecologische waarde combineren met een grote toeristisch-recreatieve functie, scoren hoger. Hier worden natuurgebieden bedoeld die onderdeel uitmaken van grote nationale natuursystemen, gekenmerkt door een samenhangende geomorfologie en waterhuishouding. Het gaat hier om:

- de Noordzeekustzone met wadden en duinen
- het rivierengebied incl. delta en getijde-gebied
- de grote laagveenmoerassen en -meren

- de grote beekdalsystemen (Drents plateau met beeksystemen naar noord en west)
- de Veluwe met de overgang naar het IJsseldal

Het gaat dus om het versterken van gebieden die nu al aansprekend zijn.

Behoorlijke schaalgrootte

In de regeling wordt een minimale aanvraagbedrag opgenomen van 0,5 mln euro. Dit komt ongeveer overeen met de functieverandering en inrichting van ca 10 ha agrarisch gebied tot natuur.

Cofinanciering van andere partijen.

In de regeling wordt opgenomen dat de indiener zorg draagt voor minimaal 20 % cofinanciering. Naarmate het percentage cofinanciering door andere partijen - anders dan de rijksoverheid (directe rijksmiddelen) of EU Cofinanciering - groter is, scoort een project hoger.

C: Procedure beoordeling criteria en benoemen van deskundigen

De randvoorwaarden in de regeling worden getoetst door Dienst Regelingen. De provincie toetst de projecten op de aansluiting op het gebiedsgerichte beleid en de EHS.

Van de acht randvoorwaarden en criteria uit het begrotingsakkoord 2013 zijn daarnaast zes criteria geselecteerd waarop projecten inhoudelijk worden beoordeeld:

- *samen met ondernemers en burgers*
- *geïntegreerde gebiedsgerichte natuurontwikkeling (bv water)*
- *snelle realisatie,*
- *grote ecologische waarde,*
- *aansprekende gebieden,*
- *cofinanciering van andere partijen.*

De ingediende projecten worden op elk criterium door een deskundige beoordeeld en gerangschikt op de mate van geschiktheid. Vervolgens worden de zes rangschikkingen rekenkundig/modelmatig gecombineerd tot één overall rangschikking.

In de regeling kent de Staatssecretaris van EL&I een weegfactor toe aan een criterium. Een criterium met een hoge weegfactor weegt zwaarder mee in de overall rangschikking.

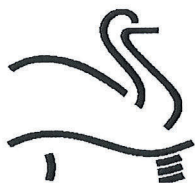
De deskundigen worden benoemd door EL&I, na overleg met de provincies.

D: Communicatie

Gezien de beoogde korte openstellingperiode is het van belang dat rijk en provincies zo snel mogelijk potentiële indieners actief informeren over de aanstaande regeling. Daartoe wordt een informatieblad ontwikkeld dat informeel kan worden verspreid en voorgesteld kort na het bestuurlijk overleg een persbericht uit te doen.

Tevens is het van belang dat elke provincie snel een medewerker aanwijst die als contactpersoon optreedt voor potentiële indieners, daar het van belang is dat projecten worden afgestemd binnen het provinciale beleidskader voor gebiedsgericht beleid en natuur. Via een steun- of adhesie verklaring kan de provincie aangeven dat het project past binnen en/of niet strijdig is met het provinciaal beleid. Nb het betreft hier een procedurele toets, geen inhoudelijke toets.

Er wordt in november, bij voorkeur voorafgaande aan de publicatie van de regeling, een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de direct betrokkenen voor de uitvoering van de regeling (EL&I, DR, provinciale contactpersonen) en één voor geïnteresseerden/potentiële indieners. Voorgesteld wordt om dat op dezelfde dag te organiseren ('s ochtends voor rijks- en provinciale betrokkenen, 's middags voor potentiële indieners).

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

Datum : 3 oktober 2023
Aan : De fractie Water Natuurlijk
Van : College van dijkgraaf en hoogheemraden
Betreft : Advies Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek van de Ecologische Autoriteit
CC : Overige leden algemeen bestuur
DM nummer : 1962739

Inleiding: D.d. 3 september 2023 heeft de fractie Water Natuurlijk de volgende schriftelijke vragen gesteld over het Advies Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek van de Ecologische Autoriteit. Een inleiding gaat aan de vragen vooraf. Deze is hieronder cursief gedrukt. Wij hebben geprobeerd zo uitgebreid mogelijk antwoord te geven op de vragen van de fractie WN.

Op 25 juli 2023 heeft de Ecologische Autoriteit advies uitgebracht over de natuurdoelanalyse (NDA) van het Natura 2000 gebied Kolland Overlangbroek. Dit gebied ligt geheel in het beheergebied van HDSR. Deze procedure van natuurdoelanalyses en adviezen van de Ecologische Autoriteit wordt in heel Nederland gevolgd voor alle Natura 2000 gebieden. De Ecologische Autoriteit wordt daarmee ingezet als onafhankelijke kwaliteitsborging van de natuurdoelanalyses die door provincies opgesteld worden. Het hele dossier is op de website van de Ecologische Autoriteit te vinden:
<https://www.ecologischeautoriteit.nl/adviezen/5039>.

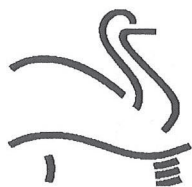
De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de NDA dat verslechtering van het gebied Kolland en Overlangbroek is opgetreden: "Het is vrijwel zeker dat de instandhoudingsdoelen ten aanzien van het subtype, ook met aanvullende maatregelen, voorlopig niet worden gehaald, gezien de ernst van de essentaksterfte." (Advies over de Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek, provincie Utrecht, pagina 2).

Specifiek over (eco)hydrologie zegt het advies het volgende:

"Terecht benoemt de NDA als knelpunt dat het peil in de natuurpercelen en de aangrenzende agrarische percelen (te) sterk verschilt. Dit geeft belemmeringen voor het inrichten van een natuurlijker watersysteem dat ten dienste staat van de doelen. Dergelijke grote peilverschillen leiden tot wegzijging naar de aangrenzende agrarische percelen, terwijl vasthouden van water juist gewenst is. Op termijn leidt deze situatie tot verdroging. Daarnaast is de toevoer van grondwater vanuit de Utrechtse Heuvelrug ook afgenomen en deze trend zet onder invloed van klimaatverandering waarschijnlijk versterkt door. In tegenstelling tot Overlangbroek en Oud Kolland, ontbreken de waterkwaliteitsgegevens van Kolland. Aangezien het aannemelijk is dat dit gebied grondwater gevoed is, en daar wel gegevens over beschikbaar zijn, kan de waterkwaliteit in Kolland grofweg worden afgeleid. De Ecologische Autoriteit acht het noodzakelijk om hier een monitoringspunt voor op te zetten om deze hypothese te staven en adviseert de al beoogde hydrologische monitoring hiermee aan te vullen."

Vervolgens adviseert de Ecologische Autoriteit een aantal maatregelen om verdere verslechtering te voorkomen, en op termijn herstel van het habitat te kunnen bereiken. Voor HDSR zien we de volgende relevante adviezen. Om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken adviseert de Ecologische Autoriteit per direct onderstaande maatregelen uit te voeren:

- 1. Hydrologisch systeem op orde brengen door uitvoeren van de aanvullende maatregelen opgenomen in de NDA. Daarnaast dient de rol van de belendende landbouwpercelen in het ecohydrologisch functioneren van Kolland en Overlangbroek goed te worden bekeken (pagina 2).*
 - a. Optimalisatie hydrologisch systeem: realiseren van groter aaneengesloten systeem door peilbeheer niet alleen binnen het gebied, maar ook het peilbeheer buiten het gebied af te*

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

stemmen op de gewenste systeemcondities die het gebied nodig heeft. Dit gezien de invloed van omringende percelen waaronder een aantal landbouwgebieden. Door het peilverschil met de belendende landbouwpercelen te verkleinen kan wegzijging verminderd of voorkomen worden (pagina 11).

- b. Klimaat robuuste (systeem)maatregelen. Een analyse van de robuustheid van de maatregelen in het licht van toekomstige ontwikkelingen ontbreekt. Dit is ook al aangegeven in de NDA. De ecologische autoriteit hecht belang aan deze analyse, gezien de invloed die verandering van klimaat kan hebben op ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied. Denk hierbij aan de verspreiding van exoten en de invloed van langdurige droogte op de grondwaterstanden en het optreden van kwel (pagina 11).*
- 2. Kennisprogramma. Stel een kennisprogramma of -paragraaf op waarin het benodigde onderzoek dat uit bovenstaande punten voortvloeit (en deels al in de NDA is benoemd), wordt voorzien van verantwoordelijkheid, een budget en een planning. Neem hierbij, naast de al voorgenomen monitoring, ook gebiedskennis van bijvoorbeeld de beheerders en andere gebiedsdeskundigen mee. Doe dit navolgbaar, bijvoorbeeld op basis van een beheermonitoring (pagina 3).*
- 3. Effecten van klimaatverandering. Klimaatverandering als drukfactor op het gebied komt bijna niet aan bod terwijl dit nu en in de toekomst een belangrijke rol speelt. Denk aan de verspreiding van exoten en de invloed van langdurige droogte op de grondwaterstanden en het al dan niet optreden van kwel. (pagina 9).*

Vraag 1 : Heeft het DB kennis genomen van het advies van de Ecologische Autoriteit en de natuurdoelanalyse Kolland-Overlangbroek?

Antwoord: Ja, het DB heeft hiervan kennis genomen – al zijn wij niet formeel in kennis gesteld over het advies en de NDA.

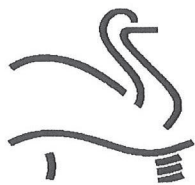
Natuurdoelanalyse: [Natuurdoelanalyse Kolland en Overlangbroek \(provincie-utrecht.nl\)](http://natuurdoelanalyse.kolland-en-overlangbroek.provincie-utrecht.nl)

Advies van de Ecologische Autoriteit: [Adviezen - Ecologische Autoriteit](#)

Vraag 2 : Onderschrijft het DB de conclusies en adviezen van de Ecologische Autoriteit en de NDA?

Antwoord: In onderstaande tabel geven wij aan in hoeverre wij de afzonderlijke conclusies en adviezen (kunnen) onderschrijven.

Bron	Advies	Antwoord
EA/NDA	Samen met HDSR het hydrologisch systeem op orde brengen door uitvoeren van de aanvullende maatregelen opgenomen in de NDA. Daarnaast dient de rol van de belendende landbouwpercelen in het ecohydrologisch functioneren van Kolland en Overlangbroek goed te worden bekeken.	De grondwatersituatie in de natuurpercelen is niet geschikt voor de beschermde natuurwaarden. Kwelwater komt onvoldoende in het natuurgebied aan vanwege het omliggend hydrologisch systeem (weteringen) en sloten met agrarisch peilbeheer, wat leidt tot verdroging in het natuurgebied. Hoewel er door goed stuwbeheer zoveel mogelijk water in het gebied wordt vastgehouden vangt het omliggende agrarisch peil veel kwel af. Er loopt samen met de provincie nu een onderzoek (uitbesteed aan SWECO) om te kijken welke knoppen er zijn om de hydrologie in en rondom de gebieden Kolland en Overlangbroek te verbeteren.

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

		Dat gaat over waar en met hoeveel het (omliggende) peil zou moeten worden verhoogd om o.a. wegzijging te voorkomen, welke watergangen er mogelijk verondiept moeten worden om afvangen van kwelwater te voorkomen, enzovoorts. Dit om het gehele Natura2000-gebied weer onder voldoende invloed van kwel te krijgen. Verder moet er een natuurvriendelijk grondwaterpeil gehandhaafd worden. Het optimale grondwaterpeil daarvoor varieert voor de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand van 20 cm boven maaiveld tot 40 cm beneden maaiveld bij een droogtestress van < 14 dagen. Matig droge bodems (GVG > 40 cm –mv; droogtestress 14-32 dagen) zijn suboptimaal voor dit habitatype (Runhaar et al., 2009).
EA	Breng de huidige bodemkwaliteit en bodemleven goed in beeld en koppel hier geschikte maatregelen aan om deze te verbeteren,	De bodem is aan het verzuren door de onvoldoende aanwezigheid van bufferend kwelwater. Het vergroten van de kwelstroom door aan de juiste "knoppen te draaien" zou de bodemkwaliteit moeten verbeteren.
EA/NDA	Kies voor een 'pas op de plaats' met betrekking tot het uitvoeren van het huidige beheer gericht op het behoud van de essen en kies voor een toekomstbestendige op andere boomsoorten gebaseerde vervangingsstrategie,	Dit valt niet onder de taken van HDSR, maar mochten wij trekker zijn bij gebiedsprocessen dan brengen we dit punt uiteraard in.
EA/NDA	Robuuster maken van natuur door areaalvergroting en verbindingen met andere natuur zowel binnen als buiten het Natura2000-gebied Kolland & Overlangbroek.	Natuurbehoud, -herstel en -ontwikkeling is een provinciale taak. Achtergrond: Het realiseren van natuur buiten de begrenzing van N2000-gebieden is onderdeel worden van de voorgenomen gebiedsprocessen binnen het UPLG. Dit kan geschieden door bijvoorbeeld relevante percelen binnen het NNN te brengen, of natuurinclusieve landbouw toe te passen.
EA	Informatie voor het provinciale gebiedsprogramma aan te vullen met inzicht in de herkomst van stikstofbelasting, wat de bijdrage is van zeer lokale bronnen, regionale bronnen en de landelijke achtergronddepositie zodat met dit inzicht de meest effectieve maatregelen zo snel mogelijk kunnen worden genomen om de stikstofdepositie te reduceren	Dit is een provinciale taak die niet tot de taken van HDSR behoort, maar mochten wij trekker zijn bij gebiedsprocessen dan brengen we dit punt uiteraard in.
NDA	Knelpunt: Aanvoer van meststoffen via grondwater	Niet duidelijk in hoeverre dit onder waterschapstaken valt, maar een mogelijke oplossing valt onder het stimuleren van een alternatief mestbeleid.
NDA	Knelpunten: Japanse Duizendknoop als exoot	Dit valt niet onder de taken van HDSR,

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

		maar mochten wij trekker zijn bij gebiedsprocessen dan brengen we dit punt uiteraard in.
NDA	Knelpunt: Verruiging met o.a. braam	Dit valt niet onder de taken van HDSR, maar mochten wij trekker zijn bij gebiedsprocessen dan brengen we dit punt uiteraard in.
NDA	Knelpunt: Regenwaterstagnatie	Door een slecht doorlatende bodem en beperkte doorlatendheid van de bodem ontstaat er een regenlens. Regenwater is een ander type water dan het natuurlijke kwelwater. Mocht dit inderdaad een probleem blijken met het oog op de natuurdoelen, dan zullen we kijken hoe we daarmee omgaan.
EA	Klimaatverandering als drukfactor óp het gebied komt bijna niet aan bod terwijl dit nu en in de toekomst een belangrijke rol speelt. Denk aan de verspreiding van exoten en de invloed van langdurige droogte op de grondwaterstanden en het al dan niet optreden van kwel.	Door klimaatverandering is de Rijn (en als gevolg de rijntakken zoals de Lek) aan het veranderen naar een regen gedomineerde rivier. Dit betekent vaker optredende lage rivierstanden in de zomerperiode. Door het robuust inrichten van het regionale en lokale watersysteem, zodat water dat 's winters beschikbaar is wordt vastgehouden om de zomer te overbruggen kan dit afgevangen worden. Bij het bedenken van maatregelen moet dus niet alleen worden uitgegaan van het huidige hydrologische systeem, maar moet ook rekening worden gehouden met hoe het hydrologische systeem zich naar de toekomst gaat ontwikkelen.

Vraag 3 : *Hoe wil het DB invulling geven aan de conclusies dat gewerkt moet worden aan een klimaatrobuust watersysteem, waarbij de genomen maatregelen (natuurpeil en landbouw) onvoldoende resultaat hebben opgeleverd? Relevant hierbij is te melden dat dit in onze Beleidsnota peilbeheer staat: "Er zijn gebieden waar de ene functie prevaleert boven de andere functie, zoals het geval is bij de Natura 2000-gebieden (factsheet 9). Hierbij wordt het waterpeil optimaal voor deze functie ingesteld." (Beleidsnota peilbeheer 2019, pagina 10).*

Antwoord:

Context in algemene zin: Het laten bestaan van één drukfactor op de natuur kan nog steeds tot verslechtering leiden aangezien iedere drukfactor op de natuur een beperkende factor kan zijn. (ofwel, de hydrologische factoren oplossen terwijl het gebied nog steeds onder overmatige stikstofdruk ligt zal dus bijvoorbeeld niet afdoende zijn.) Alle drukfactoren moeten worden aangepakt om verslechtering te kunnen uitsluiten, hierin kan niet "geshopt" worden – dit is een uitkomst van de Natuurdoelanalyse.

HDSR is op de volgende wijzen aan de slag met een klimaatrobuust watersysteem:

A. Via peilbeheer

Voor wat betreft de Beleidsnota Peilbeheer:

De peilen in de Natura 2000-gebieden zijn volledig afgestemd op het daar aanwezige habitatype. Er hoefde dus geen afweging te worden gemaakt voor een zo optimaal mogelijk peil voor de functie natuur.

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

De Natura 2000 gebieden Kolland en Overlangbroek zijn de afgelopen jaren geïsoleerd. Er is hier een hydrologisch scheiding aangebracht tussen natuur- en agrarische percelen. Deze natuurgebieden hebben een eigen peil gekregen afgestemd op het daar aanwezige habitatype. De gebieden van Oud Kolland zullen ook worden geïsoleerd en krijgen ook een eigen peil dat is afgestemd op de daar aanwezige habitat. Voor herinrichting van de gebieden Oud Kolland staat de provincie aan de lat.

Voor alle drie de Natura 2000-gebieden geldt dat de peilen voor deze gebieden zijn opgenomen in een peilbesluit en vastgesteld door het AB. De vastgestelde peilbesluiten moeten leiden tot een verbetering van de hydrologische situatie in de Natura 2000-gebieden.

Voor wat betreft functietoekenning

Bij het opstellen van een peilbesluit worden de droogleggingsnormen uit de Beleidsnota peilbeheer gebruikt. Voor elke combinatie van functie en bodemtype geldt een specifieke norm.

Wanneer een functie zou moeten veranderen, dient zo'n functieverandering van bijvoorbeeld agrarisch naar natuur, in de provinciale Verordening Ruimte te worden vertaald. De provincie is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor een dergelijke functieaanpassing en voor de eventuele nadeelcompensatieverplichtingen die daar het gevolg van kunnen zijn.

Voor wat betreft de verhoging van het peil in omliggende agrarische percelen

Echter heeft verhoging van het oppervlaktewaterpeil rondom de Natura 2000-gebieden niet per definitie een verhoging van de gewenste grondwaterstand tot gevolg. In de voorbereiding van de peilbesluiten (2022) is door Arcadis (2021) onderzoek gedaan naar de effecten van het verhogen van het (winter)bovenpeil in agrarisch gebied. Uit dit onderzoek is gebleken dat verhoging van het peil in het aangrenzend agrarisch gebied niet zorgt voor extra kweltoevoer in de natuurgebieden. Elders in het gebied kan dit zelfs overlast veroorzaken. Daarvoor wordt integraal gekeken naar alle processen waaronder de toekenning van agrarische- en natuurfuncties en de werking van het grond- en oppervlaktewatersysteem. In het gebiedsproces werken we met provincie en andere gebiedspartijen samen aan aanvullende maatregelen tot instandhouding van de Natura 2000 gebieden.

B. Via betrokkenheid in het Utrechts Programma Landelijk Gebied

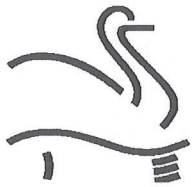
In het UPLG werken wij samen met overheden, maatschappelijke organisaties en eigenaren aan een integrale aanpak voor de opgaven rondom water, natuur, klimaat en een toekomstbestendige landbouw.

C. Via onderzoek

Wij krijgen inzicht in de werking van het watersysteem en mogelijke maatregelen voor verbetering via diverse (geo-) hydrologische onderzoeks(-programma's) zoals het eerder genoemde hydrologisch onderzoek samen met de provincie naar verbetering van de hydrologische situatie in het Langbroekerweteringgebied (vraag 2), maar ook via de Blauwe Agenda (waarin wij samenwerken met verschillende gebiedspartners als gemeenten en Vitens). De uitkomsten hiervan bieden weer belangrijke input voor gebiedsgerichte maatregelen in het UPLG.

Vraag 4 : *Bij de behandeling van het Projectplan Waterwet Dijkversterking Amerongen-Wijk bij Duurstede is door het college toegezegd om in het kader van het Utrechts Programma Landelijk Gebied te kijken naar oplossingen voor de hydrologische situatie van Kolland en Overlangbroek. Dit naar aanleiding van zorgen over de gevolgen voor rivierkwel op dit gebied als gevolg van de geplande dijkversterking. Hoe ziet het college deze toezegging in het licht van de urgente aanbevelingen die nu zijn gedaan?*

Antwoord: Om de kwelweglengte te vergroten, en zo het risico op piping te verlagen, wordt de hank (strang) in de uiterwaard voorzien van een bodem met een zeer lage doorlatendheid. Dit betekent dat er minder kwel afgevangen zal worden door de hank. Modelresultaten wijzen uit dat deze kwel zich onder de dijk door zal verplaatsen en zal uitkwellen in de Kolland en Oud-Kolland Natura2000 gebieden. Er wordt dus verwacht dat er meer kwelwater uit de rivier in de Natura2000 gebieden zal komen als gevolg van de dijkversterking.

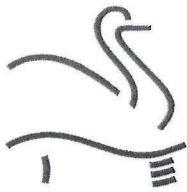
HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Beantwoording schriftelijke vragen

ex art. 40 Reglement van Orde

Vraag 5 : *Hoe kan het waterschap de provincie helpen bij het kennisprogramma (o.a. monitoring (kwel) waterkwaliteit) en het rekening houden met klimaatverandering?*

Antwoord: In het kader van de dijkversterking bij WAM word nu een meetnet opgezet om de meerjarige ontwikkeling van kwel te volgen als gevolg van de dijkversterking. Dit gebeurt in samenwerking met de provincie. Dit meetnet wordt momenteel ontworpen.

Onderwerp: Collegevoorstel tijdelijke maatregel opzetten stuwen Landgoed Kolland ter voorkoming van schade in de Natura 2000-gebieden

Datum vergadering: 11-1-2021

Registratienummer: 1835718 versie

Voorgesteld besluit

Wordt u voorgesteld:

- te besluiten tot het opzetten van de landbouwstuwen op Landgoed Kolland te Amerongen als tijdelijke maatregel zodat een winterpeil van 4,35 m + NAP en een zomerpeil van 4,40 m + NAP wordt gehanteerd voor de agrarische percelen totdat er een uitspraak is gedaan in de hoger beroepszaak door de Raad van State.

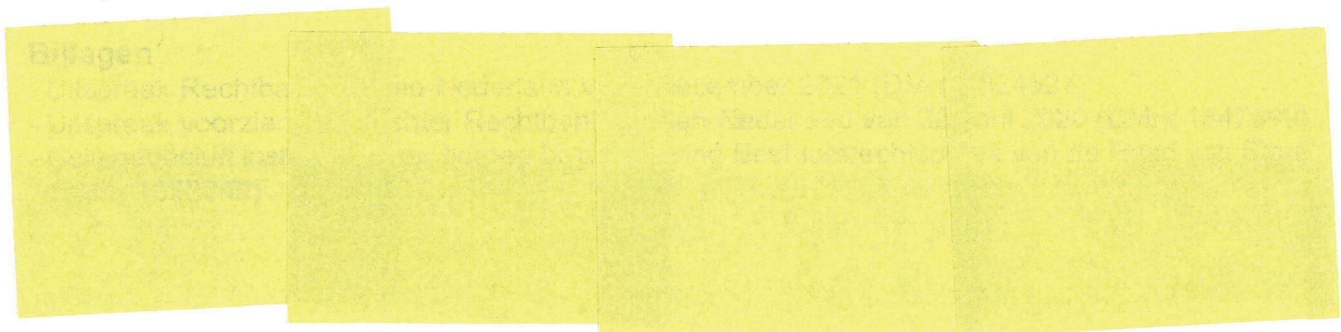
Toelichting

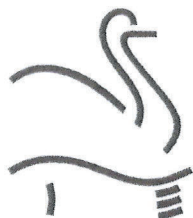
De Rechtbank Midden-Nederland heeft in haar uitspraak van 3 november 2021 het Peilbesluit Langbroekerwetering, Landgoed Kolland 2019 vernietigd. Daarmee herleeft het voorheen geldende peilbesluit 'Langbroekerwetering 2008' en geldt een bovenpeil van 3,83 m + NAP onverkort voor de agrarische percelen van familie Avezaat.

Naar aanleiding van de opdracht van de provincie Utrecht (brief van 15 juni 2016 DM 1075196), het Aanwijzingsbesluit van het Rijk (besluit van 4 juli 2015) en gelet op de Europese Habitatrichtlijn zijn ter bescherming van de bijzondere natuur op Landgoed Kolland in 2017 door ons waterschap voorbereidingen getroffen om anti-verdrogingsmaatregelen te nemen. In 2017 is een projectplan door het college vastgesteld om de benodigde waterstaatswerken aan te leggen voor een hydrologische scheiding om zowel de natuur als de percelen met een agrarische functie van een passend waterpeil te kunnen voorzien.

Op dit moment zijn er twee stuwen helemaal gestreken. Om de natuurpercelen op het landgoed enigszins van een hydrologisch juist waterpeil te kunnen voorzien en schade aan de natuur te voorkomen, is het noodzakelijk dat de stuwen worden opgezet. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de uitspraak van de voorzieningenrechter van Rechtbank Midden-Nederland van 28 april 2020. In deze procedure heeft de familie Avezaat aangegeven te kunnen leven met een zomerpeil van 4,40 m + NAP (winterpeil van 4,35 m + NAP).

Voorgesteld wordt om deze waterpeilen in te stellen voor de agrarische percelen op Landgoed Kolland totdat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak heeft gedaan in de hoger beroepszaak.

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

veilige dijken • droge voeten • schoon water

Provincie Utrecht
t.a.v. gedeputeerde natuur

Postbus 80300
5308 TH Utrecht

26

Datum

29 februari 2024

Contactpersoon

Telefoonnummer

Uw brief d.d.

Uw kenmerk

Ons kenmerk

1981838

Onderwerp

Brief aanvullingen NDA Kolland&Overlangbroek

Bijlage(n)

Aanvullingen NDA
Kolland&Overlangbroek

Geachte

Wij werken sinds 2023 met u samen aan het Utrechts Programma Landelijk Gebied. Hierin krijgen de natuurgebieden met Natura2000 status bijzondere aandacht. Om de kwaliteit en gewenste ontwikkeling van deze natuurgebieden beter in beeld te brengen, heeft uw provincie natuurdoelanalyses (NDA) opgesteld. Zo is dat ook gedaan voor het N2000 gebied Kolland & Overlangbroek. Een NDA moet duidelijk maken of de huidige en geplande maatregelen voldoende zijn om de instandhoudingsdoelen van het gebied te realiseren, of dat aanvullende maatregelen nodig zijn. Ook moet blijken of aan het verslechteringsverbod wordt voldaan. De NDA vormt (samen met het advies van de Ecologische Autoriteit) een belangrijke bouwsteen in toekomstige gebiedsprocessen waarin ook het waterschap een grote betrokkenheid zal hebben, temeer vanwege de sterk grondwaterafhankelijke natuur in het gebied.

Ons waterschap is betrokken geweest bij het opstellen van de NDA. De NDA Kolland & Overlangbroek vinden wij op hoofdlijnen goed, op één punt na. Wij constateerden een aantal verbetermogelijkheden met betrekking tot de hydrologische informatie. Om die reden zijn wij met uw ambtenaren om tafel gegaan om deze verbetermogelijkheden te bespreken. Het resultaat, dat op wederzijdse instemming van de betrokken ecologische en hydrologische experts kon rekenen, treft u aan in de bijlage. Kortweg komt dit neer op het volgende:

1. Verwijzingen naar de meest actuele data, onderzoeken en vastgestelde plannen (zoals definitieve peilbesluiten) die nog niet in de NDA waren meegenomen of sindsdien pas zijn opgeleverd.
2. Provincie en waterschap doen gezamenlijk onderzoek naar de hydrologische optimalisaties met het oog op de natuurdoelen in het gebied.
3. Meer aandacht voor het gewenste peilbeheer in het gebied samen met beheerders.

Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten
T (030) 634 57 00
post@hdsr.nl
www.destichtserijnlanden.nl

Overigens schatten wij in dat deze verbeteringen in de NDA geen inhoudelijk effect zouden hebben

gehad op het Advies van de Ecologische Autoriteit.

Graag vernemen wij van u hoe u deze opmerkingen ziet in relatie tot de NDA.

Wij zien positief uit naar de verdere samenwerking rondom de natuurgebieden Kolland & Overlangbroek, gekoppeld aan de grote uitdagingen van het UPLG voor natuur, klimaat, water en een duurzame toekomst voor de landbouw.

Hoogachtend,